

Bakgrunn for vedtak

Endring av konsesjon, Klovning – Haugaland Næringspark

Tysvær kommune i Rogaland fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Haugaland Kraft Nett
Referanse	201903000-56
Dato	18.03.2021
Ansvarlig	Lisa Vedeld Hammer
Saksbehandler	Sondre Moe Knudsen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9

7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gir Haugaland Kraft Nett AS tillatelse til å bygge og drive en ny ca. 1,7 km 132 kV jordkabel som innføring til Haugaland Næringspark transformatorstasjon på 132 kV ledningen Klovning-Haugaland Næringspark. Det ble opprinnelig gitt tillatelse til å bygge innføringen til stasjonen som luftledning. Anleggene ligger i Tysvær kommune i Rogaland fylke.

Haugaland Kraft Nett får konsesjon til å bygge ledningen til Haugaland Næringspark transformatorstasjon etter alternativ 2 som innebærer en lengre kabelinnføring til stasjonen. Bakgrunnen for søknaden er at Statnett har søkt om konsesjon for en ny transmisjonsnettstasjon i Gismarvik og en ny 420 kV ledning fra Blåfalli til stasjonen. Dersom Statnetts tiltak får konsesjon, vil Haugaland Kraft Nett sin ledning Klovning-Haugaland Næringspark vanskeliggjøre Statnetts fremføring av 420 kV ledningen fra Blåfalli og byggingen av Gismarvik transformatorstasjon dersom Haugaland Kraft Nett har bygget sin ledning som luftledning.

NVEs begrunnelse for vedtaket er den samme som tidligere med at det er behov for tilstrekkelig strømforsyning til Haugaland Næringspark for å tilrettelegge for den planlagte industriutviklingen i området. Tiltaket vil også på sikt bidra til å øke forsyningssikkerheten til Haugesund, og samtidig legge til rette for tilknytning av ny energiproduksjon fra flere vindkraftverk i området dersom disse blir realisert. NVE vurderer også at dette tiltaket vil gi den beste løsningen i området som også tar hensyn til Statnett sine planer om ny 420 kV kraftledning mellom Blåfalli og Gismarvik.

NVE vurderte tiltakets virkninger for allmenheten og naturmangfold i den opprinnelige tillatelsen gitt 15.08.2019, NVE ref. 201903000-36. Vi kan ikke finne at den nå omsøkte endringen gir ytterligere virkninger som endrer våre tidligere vurderinger. Vi begrenser derfor vår vurdering av tiltakets virkninger for allmenheten og naturmangfold til der det foreligger endringer i traseen, dvs. der luftledning blir erstattet med kabel.

NVE mener at virkningene for allmennheten og naturmangfoldet vil være begrensede som følge av tiltaket, da traseen hovedsakelig vil gå utenom bebyggelsen og det i liten grad vil være behov for å fjerne vegetasjon. NVE mener at eventuelle ulemper hovedsakelig vil oppstå i anleggsfasen. NVE vil sette krav om at Haugaland Kraft Nett skal utarbeide en miljø-, transport- og anleggsplan som skal godkjennes av NVE før anleggsstart.

Samtykke til ekspropriasjon

NVE gir samtidig Haugaland Kraft Nett AS ekspropriasjonstillatelse til erverv av grunn og rettigheter til bygging og drift av den omsøkte 132 kV jordkabelen, samt ekspropriasjonstillatelse til Haugaland Næringspark transformatorstasjon og luftledning fra Klovning transformatorstasjon til kabelendemast vest for Mosvatnet. Det forventes at Haugaland Kraft Nett forsøker å inngå minnelige avtaler med berørte grunneiere og rettighetshavere.

Innhold

Sammendrag	1
Innhold	2
1 Søknaden	2
1.1 Omsøkte tiltak	2
1.2 Beskrivelse av omsøkte tiltak	2
Søknad etter oreigningslova	5
2 NVEs behandling av søknaden	5
2.1 Høring av konsesjonssøknaden, og søknad om ekspropriasjon	6
2.2 Innkomne merknader	6
3 NVEs vurdering av søknaden etter energiloven	7
3.1 Vurdering av tekniske og økonomiske forhold	7
3.2 Vurdering av visuelle virkninger	8
3.3 Vurderinger av virkninger for kulturminner og kulturmiljø	9
3.4 Vurdering av naturmangfold	9
4 NVEs avveieringer, konklusjon og vedtak om søknad etter energiloven	10
4.1 Oppsummering av NVEs vurderinger	11
4.2 NVEs vedtak	11
5 NVEs vurdering av søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse	11
5.1 Hjemmel	11
5.2 Omfang av ekspropriasjon	11
5.3 Interesseavveining	12
5.4 NVEs samtykke til ekspropriasjon	13
5.5 Forhåndstiltredelse	13
Vedlegg A - Oversikt over lovverk og behandlingsprosess	14

1 Søknaden

1.1 Omsøkte tiltak

Haugaland Kraft Nett AS søkte den 1. april 2020 etter energiloven § 3-1 om konsesjon til en endret løsning for kraftledningen mellom Haugaland Næringspark (HNP) og Klovning transformatorstasjon.

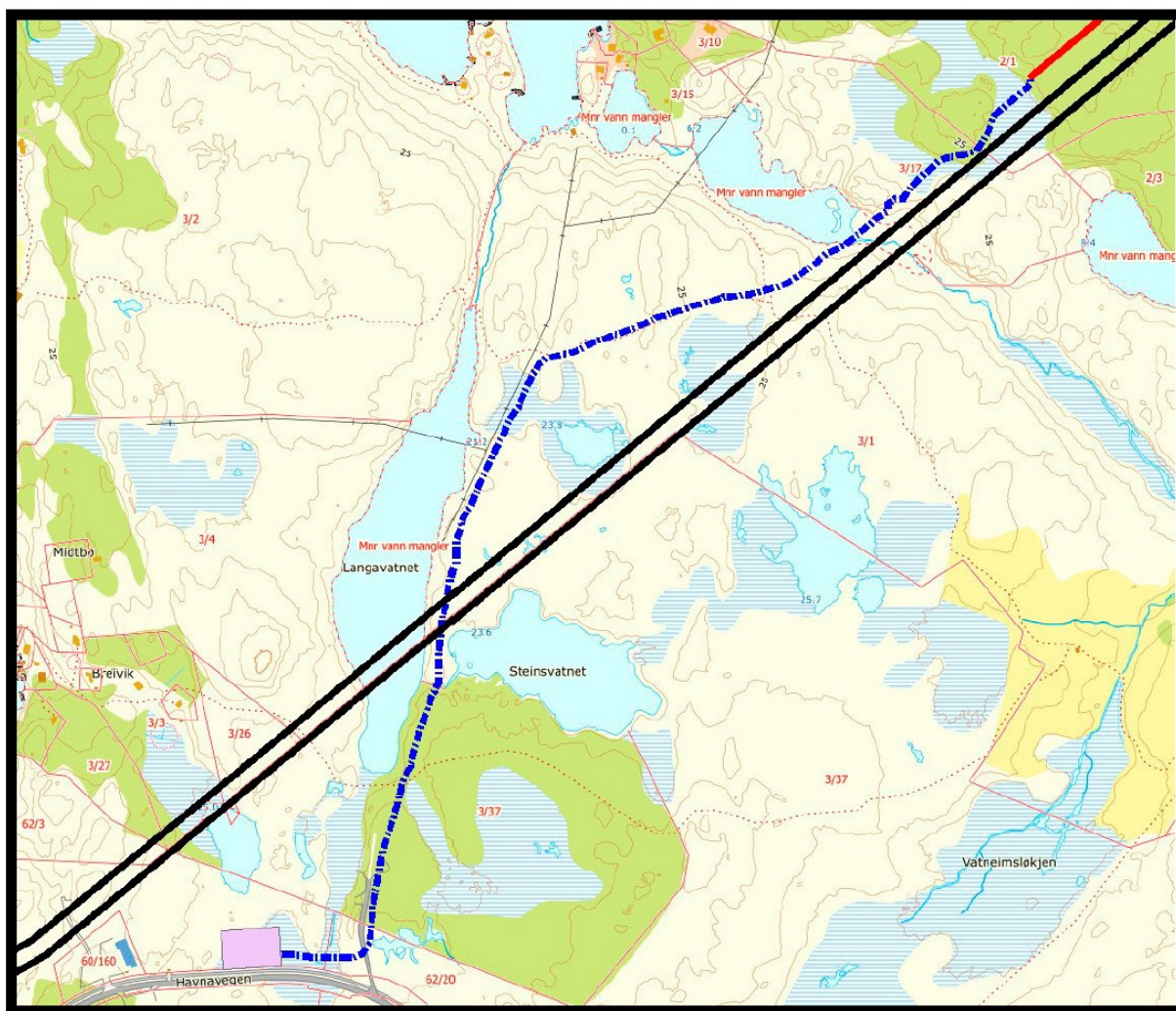
1.2 Beskrivelse av omsøkte tiltak

Haugaland Kraft Nett søker om en traseendring som tilsvarer alternativ 2 i deres tidligere søknad av 15.03.2019, en 132 kV kabel fra Haugaland Næringspark transformatorstasjon til vestsiden av Mosvatnet. Kabelen vil gå fra vestsiden av Mosvatnet mer eller mindre parallelt med Statnett sin eksisterende 300 kV ledning inn til HNP transformatorstasjon. Kryssingen under 300 kV-ledningen vil skje mellom Langavatn og Steinsvatnet (Figur 1). Her går det en 22 kV ledning fra før, og ny kabeltrasé må tilpasses denne. Total lengde for kabeltraseen vil være ca. 1,7 km. Byggeforbudsbeltet vil være på ca. 6,5 meter.

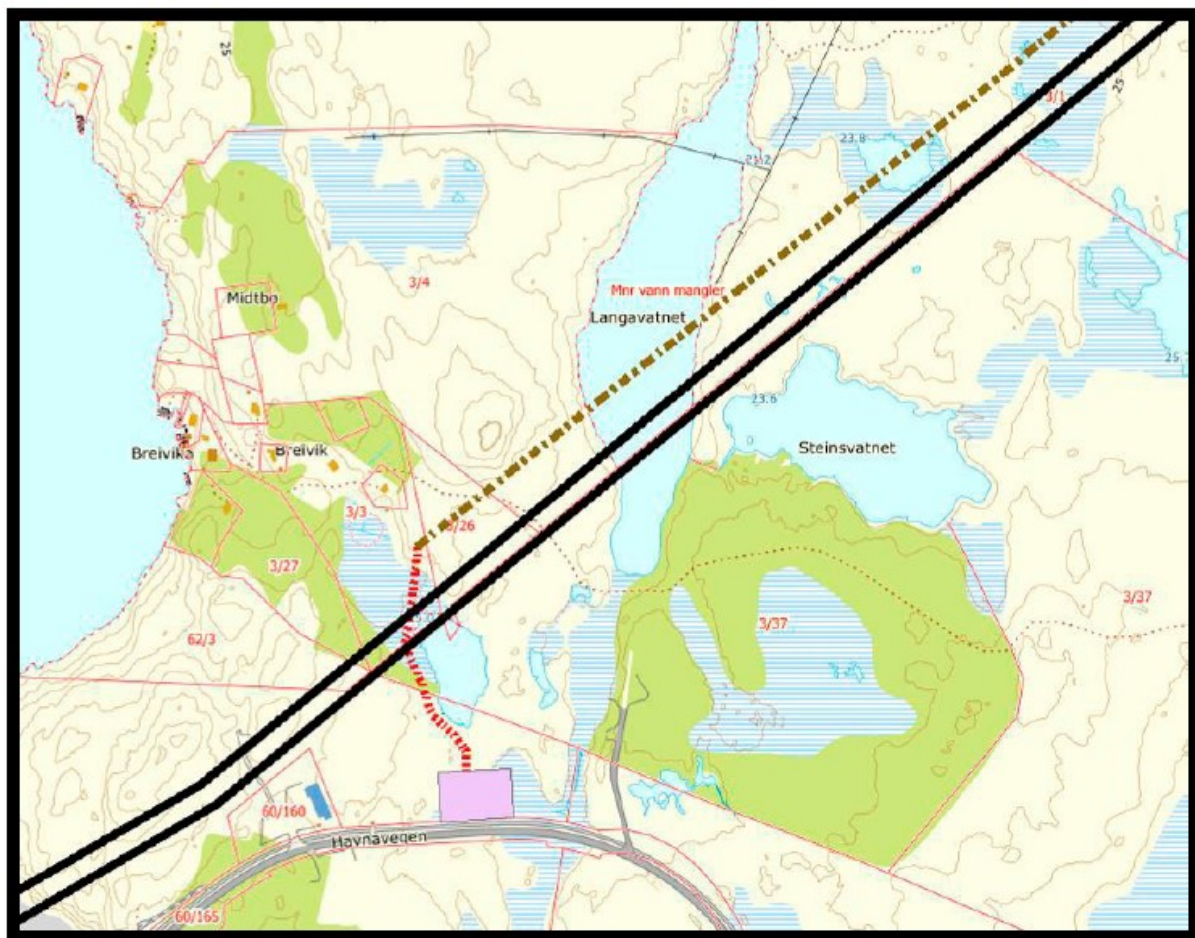
Begrunnelsen for endringssøknaden er at Statnett har søkt om en ny 420 kV kraftledning mellom Blåfalli og Gismarvik og ny Gismarvik transformatorstasjon. Dersom denne ledningen og stasjonen

får konsesjon, må ledningen krysse over Haugaland Kraft Nett sin konsesjonsgitte ledning Klovning-Haugaland Næringspark transformatorstasjoner for å komme inn til nye Gismarvik stasjon. For å redusere de totale virkningene fra anleggene søkes det om å endre innføringen til Haugaland Næringspark.

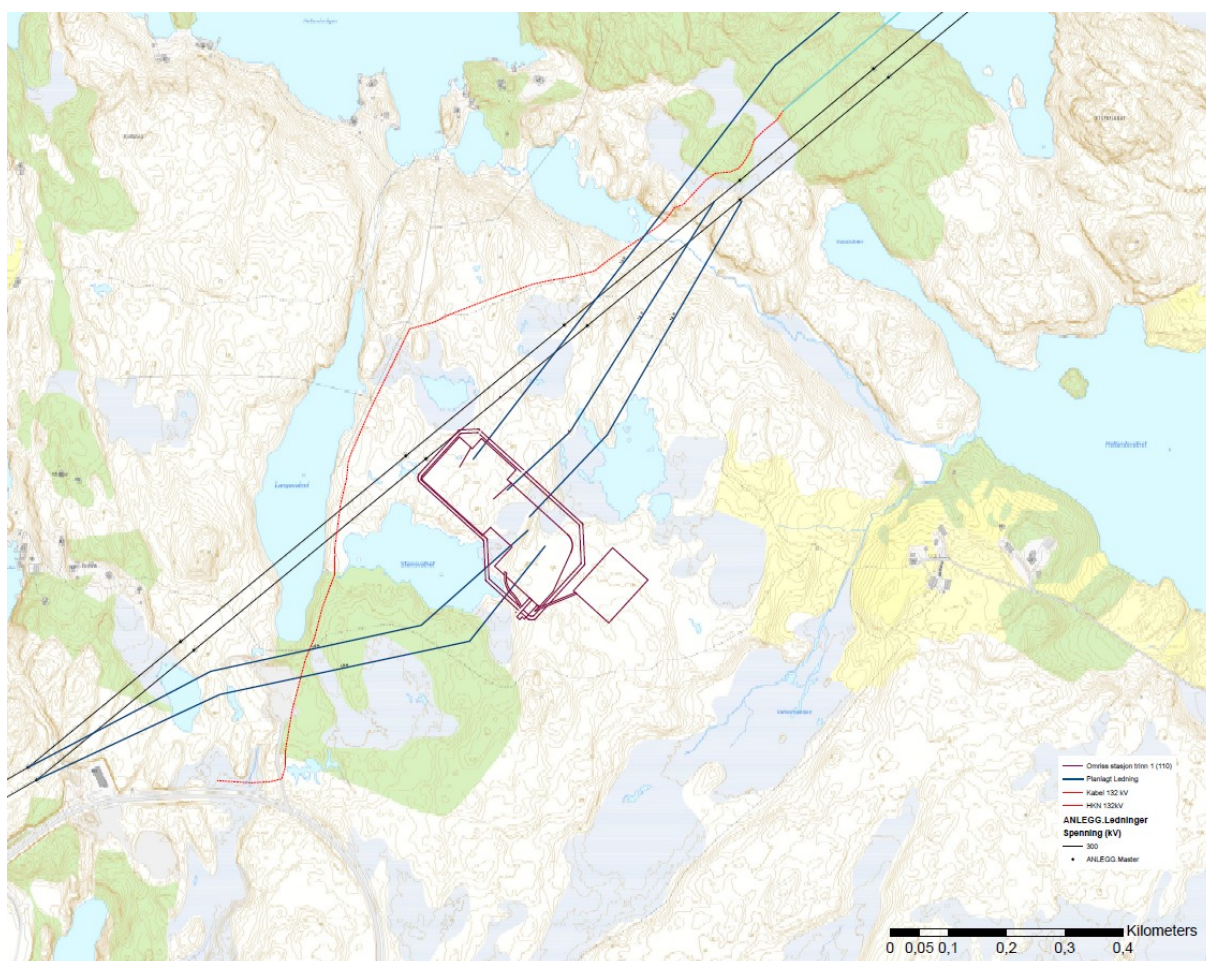
Den nå omsøkte jordkabelen er en endring av 132 kV-ledningen som fikk konsesjon 15. august 2019. Traseen har mindre endringer, men berører samme område og fagtema som den tidligere konsesjonsgitte 132 kV-luftledningen.

Figur 1: Kart over omsøkt traséalternativ for kabelinnføring til HNP transformatorstasjon. (Blå viser omsøkt kabeltrasé og svarte streker viser eksisterende 300 kV ledninger)

Figur 2: Tidligere konsesjonsgitte løsning. Rød stiplet linje er jordkabel, mens brun stiplet linje er luftledning.

Figur 3: Viser den nye omsøkte jordkabelen sammen med Statnetts omsøkte anlegg på Gismarvik. Den blå planlagte ledningen vil erstatte den sorte 300 kV ledningen mellom de to tilknytningspunktene. Tegningen viser kun det første byggetrinn av Statnetts stasjon, og stasjonen vil utvides ytterligere senere.

Søknad etter oreigningslova

Haugaland Kraft Nett AS søker samtidig om ekspropriasjonstillatelse etter oreigningslova § 2 punkt 19 og forhåndstiltredelse etter oreigningslova § 25 for å bygge jordkabelen det søkes konsesjon for, samt anleggsveier, helikopterlandingsplasser og midlertidige riggplasser. De søker også om en fornyet ekspropriasjonstillatelse for hele den tidligere konsesjonsgitte løsningen, bestående av Haugaland Næringspark transformatorstasjon, samt luftledning fra Klovning transformatorstasjon til kabelendemast vest for Mosvatnet. Dette er for å kunne behandle all ekspropriasjon samtidig.

2 NVEs behandling av søknaden

NVE behandler konsesjonssøknaden etter energiloven og søknad om ekspropriasjonstillatelse etter ekspropriasjonsloven. Tiltaket skal også avklares etter andre sektorlover som kulturminneloven og naturmangfoldloven, i tillegg til at anlegget må merkes i henhold til gjeldende retningslinjer i forskrift for merking av luftfartshindre. En nærmere omtale av lover og forskrifter finnes i vedlegg A.

2.1 Høring av konsesjonssøknaden, og søknad om ekspropriasjon

Konsesjonssøknaden, og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse for ny 132 kV av 14.05.2020 ble sendt på høring 07.07.2020. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 01.09.2020. Tysvær kommune ble bedt om å legge søknaden ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort i Haugesunds avis, Tysvær bygdeblad og Norsk lysingsblad.

Alle grunneiere for hele anlegget (jordkabel, luftledning og transformatorstasjon) mottok søknaden på høring.

2.2 Innkomne merknader

NVE mottok totalt fire høringsuttalelser til søknad om ny 132 kV jordkabel. Uttalelsene er sammenfattet under. Haugaland Kraft Nett kommenterte uttalelsene i brev av 29.09.2020. Disse kommentarene er sammenfattet i kursiv under hver merknad.

Tysvær kommune skriver at den omsøkte endringen er fornuftig. De påpeker at Haugaland Kraft Nett må ta hensyn til partikkelforurensning i vassdrag, slik at bekker og myrområder ivaretas i anleggsperioden.

Haugaland Kraft Nett kommenterer at de vil ta opp forhold til partikkelforurensning i vassdrag nærmere i MTA-planen.

Rogaland fylkeskommune skriver at endringssøknaden er i tråd med deres opprinnelige anbefaling, men at det er viktig at tiltakshaver vurderer tiltak som reduserer inngrep i myr. De skriver også at det er gjennomført arkeologiske registreringer langs den omsøkte strekningen, og at det ikke er gjort funn av automatisk fredede kulturminner. De ber om at det ved terrengtransport blir tatt hensyn til eksisterende steingarder i området.

Haugaland Kraft Nett kommenterer at de vil komme tilbake til og omtale forholdene rundt myr i sin MTA-plan, og vil i størst mulig grad ta hensyn til steingarder under anleggsarbeidet.

Fylkesmannen i Rogaland skriver at det ikke er registret sjeldne eller truede arter eller naturtyper og de kjenner ikke til undersøkelser av naturmangfold i området. De påpeker at det i endringssøknaden ikke er gjort slike undersøker, men at den viser til den opprinnelige konsesjonssøknaden. Heller ikke denne har gjort undersøkelser i felt i det aktuelle området. De skriver at det ut ifra flyfoto er tydelig at jordkabelen vil krysse eller gå nært innpå flere vassdrag og våtmarksområder, og at det er viktig at det gjennomføres en undersøkelse av området slik at traseen er best mulig tilpasset naturverdier i område og at tiltaket ikke fører til drenering av myr og fuktige områder.

De mener tiltaket ikke vil få følger for dyrket eller dyrkbar mark, men at masseoverskuddet etter legging av kabelen bør minimeres ved gjenbruk og gjenvinning.

Haugaland Kraft Nett kommenterer at endringssøknaden, på linje med den opprinnelige konsesjonssøknaden ikke faller inn under gjeldene KU-bestemmelser, men at de har tatt utgangspunkt i data tilgjengelig på nasjonalt og regionalt nivå. De vil vurdere den optimale løsningen for kabelframføringen både i forhold til anleggstekniske løsninger og minst mulig inngrep i vassdrag og våtmarksområder i sin MTA-plan.

De vil på vanlig måte ta hensyn til beitedyr og sikring av anleggsområdet i MTA-planen. Denne vil også ta hensyn til behandling av overskuddsmasser.

Statens vegvesen kommenterer at alt arbeid knyttet til tiltaket på eller i nærheten av E39 må godkjennes av Statens vegvesen.

Haugaland Kraft Nett har registrert kommentaren og vil på vanlig måte ta hensyn til vegvesenets merknad.

3 NVEs vurdering av søknaden etter energiloven

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper et omsøkt prosjekt har for samfunnet som helhet. NVE gir konsesjon til anlegg som anses som samfunnsmessig rasjonelle. Det vil si at de positive konsekvensene av tiltaket må være større enn de negative. Vurderingen av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er en faglig skjønnsvurdering.

I dette kapittelet vil NVE redegjøre for vår vurdering av de omsøkte anleggene og innkomne merknader. Først vil vi vurdere de tekniske og økonomiske forholdene. Videre er anleggenes virkninger for landskap, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø vurdert, og til sist virkninger for naturmangfold. I kapittel 4 er det en oppsummering med NVEs avveininger, konklusjon og vedtak, mens det i kapittel 5 er gjort en vurdering av søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse.

Den nå omsøkte jordkabelen er en endring av 132 kV-ledningen som fikk konsesjon 15. august 2019. Traseen har mindre endringer, men berører samme område og fagtema som den tidligere konsesjonsgitte 132 kV-luftledningen.

3.1 Vurdering av tekniske og økonomiske forhold

NVE har tidligere gitt Haugaland Kraft Nett tillatelse til å bygge en 1,7 km lang jordkabel inn til Haugaland Næringspark. Haugaland Kraft Nett søker nå om å forlenge denne til 1,7 km for å legge bedre til rette for Statnett sin omsøkte ledning og transformatorstasjon.

NVE mener at det er behov for det omsøkte tiltaket for å legge til rette for den planlagte industriutviklingen i Haugaland Næringspark og de konsesjonsgitte vindkraftverkene i området dersom de blir realisert, og som første utbyggingssteg for en reserve til Haugesund. Vi mener at den termiske kapasiteten i ledningen og kabelen er fornuftig dimensjoner for framtidig produksjon og forbruksvekst.

	Bygge 132 kV luftledning nå	Kabling av 132kV Mosvatnet-ny stasjon
- HKNs kostnad for nybygg 66(132) kV luftledning (1,7 km)	4,8 MNOK	11,3 MNOK
- HKNs kostnad kabling (ref. kostnadsoverslag kabling i søknad.		
- Avbruddskostnader ved luftledning, 10 t.	2,1 MNOK	
- Totale kostnader ombygging av luftledning ved stasjonsutvidelse (5,5 MNOK Nåverdi 2,5 MNOK. Kilde; Jøsoks tilleggsutredning)	2,5 MNOK	
Sum HKN	9,4MNOK	11,3
Statnetts merkost for kryssing av 132kV	1,8 MNOK	
Totale kostnader	11,2 MNOK	11,3MNOK

NVE vurderer at de teknisk-økonomiske forholdene ikke er betydelig endret fra vår vurdering i den opprinnelige søknaden fra Haugaland Kraft Nett, og viser til vurderinger gjort i vedtak av 15.08.2019. Den omsøkte endringen vil være noe dyrere enn alternativ 1 i den opprinnelige konsesjonssøknaden, men denne løsningen vil medføre en merkostnad for Statnett ettersom de vil måtte bygge høyere master for å krysse Haugaland Kraft Nett sin luftledning dersom de får konsesjon for sin nye ledning. Under ledningsstrekking vil Haugaland Kraft Nett også måtte koble ut 132 kV ledningen, som vil medføre avbruddskostnader. Med disse kostnadene tatt i betraktning vil merkostnaden for den omsøkte endringen ligge på ca. 100 000 kroner.

Statnett vil betale all merkostnad for at ledning skal gå som kabel i stedet for luftledning.

Haugaland Kraft Nett skriver også i sin søknad at det er teknisk fordel for Statnett å unngå kryssing av en 132 kV ledning, da mastene kan bli kortere og dermed være lettere å frakte og montere. Statnett vil også unngå å krysse to luftledninger. En kryssing av luftledningene kan gi ulemper som utkobling under anleggsarbeid og høyere master, samt at det vil bli mer driftsteknisk sårbar ved eventuelle feil på både 132 kV ledningen og 420 kV ledningen.

I driftsfasen vil det være tryggere driftsmessig at Haugaland Kraft Nett sin ledning er bygget som jordkabel under Statnett sin eventuelle ledning, da ledningene i mindre grad vil påvirke hverandre ved utfall og vedlikehold.

NVE vurderer ut ifra dette at det er en teknisk og økonomisk akseptabel løsning sammenlignet med tidligere konsesjonsgitt løsning. Kostnadsforskjellene er små, og løsningen vil gi en permanent løsning for både Haugaland Kraft Nett og Statnett.

3.2 Vurdering av visuelle virkninger

NVE vurderer at en jordkabel ikke vil ha noen visuelle virkninger av betydning i driftsfasen. Dersom den tidligere konsesjonsgitte løsningen bygges, vil Statnett måtte installere høyere master for å krysse luftledningen. Dette vil medføre økt synlighet. Det vil også medføre flere master og ledninger i landskapet. Området er allerede avsatt til næringspark og industri, og den tidligere konsesjonsgitte luftledningen ville ikke hatt store visuelle innvirkninger på området. Allikevel vurderer NVE at den

omsøkte endringen vil medføre mindre visuelle virkninger enn den tidligere konsesjonsgitte løsningen på strekningen inn til HNP transformatorstasjon.

NVE vurderer at tiltaket ikke vil gi betydelige virkninger for friluftslivet i området.

3.3 Vurderinger av virkninger for kulturminner og kulturmiljø

NVE har gjort søk i Riksantikvarens database Askeladden, og kan ikke finne at den nye jordkabelen berører automatisk fredete kulturminner. Rogaland fylkeskommune har gjennomført arkeologiske registreringer langs traseen og ikke funnet automatiske fredete kulturminner. NVE legger til grunn at den omsøkte jordkabelen ikke vil berøre kjente kulturminner.

Skulle Haugaland Kraft Nett i anleggsfasen støte på ukjente automatisk fredete kulturminner i tiltaksområdet skal alt arbeid øyeblikkelig stanses, jf. kulturminneloven § 8, annet ledd, og kulturminnemyndighetene varsles. NVE forutsetter at Haugaland Kraft Nett oppfyller kravene i kulturminneloven, og gjør oppmerksom på at det er tiltakshaver som står ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades.

3.4 Vurdering av naturmangfold

I henhold til naturmangfoldloven § 7 plikter NVE å legge til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 når det skal vurderes om det skal gis konsesjon til et tiltak eller ikke. Vurderingen av om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig henger sammen med hvilke vurderinger vi mener er nødvendige for å danne bildet av de samlede virkningene av tiltakene. Kunnskapsgrunnlaget skal være beslutningsrelevant med hensyn til de konkrete vurderingene.

NVE har gjennomført undersøkelser i tilgjengelige databaser, og finner ikke truede eller sårbare arter eller naturtyper i området for innføring av kabelen.

Høringsuttalelsene fra Tysvær kommune og Rogaland fylkeskommune kommenterer begge at det er viktig at myrområdene og vassdragene kabelen kan legges gjennom ivaretas. NVE vurderte at det nå omsøkte alternativet med jordkabel vil føre til et større inngrep i myr enn alternativet med luftledning ville ha gjort. NVE mener derfor det er viktig at våtmarksområdet og andre vassdrag blir tatt hensyn til under anleggsperioden. Store deler av området kabelen vil gå i er regulert til næringspark, det legges dermed opp til større inngrep i området. Samlet sett vil jordkabelens innvirkning på naturmangfoldet i området være svært liten.

NVE stiller vilkår om at Haugaland Kraft Nett skal utarbeide en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan), som skal vurdere nødvendige tiltak for å minimere påvirkning og drenering av myr så langt det er praktisk mulig. Planen skal godkjennes av NVE før anleggsstart.

3.5 Vurdering av behov for kabel

Som utgangspunkt for vurderingen av kabel som alternativ til luftledning viser NVE til den nasjonale forvaltningsstrategien for bruk av kabel på de høyeste spenningsnivåene.

Bruk av jordkabel blir en totalvurdering av nytte og kostnader basert på gjeldende forvaltningsstrategi for bygging av kraftledninger gitt i Stortingets behandling av Meld.St. 14 (2011–2012). Regjeringen

presiserte i nettmeldingen kriteriene for når det er aktuelt å vurdere å fravike hovedregelen om at *kraftledninger på de høyeste spenningsnivåene skal bygges som luftledning*:

- *«luftledning er teknisk vanskelig eller umulig, som ved kryssing av sjø eller der den kommer nærmere bebyggelse enn tillatt etter gjeldende lover og forskrifter*
- *luftledning vil gi særlig store ulemper for bomiljø og nærfriluftsområder der det er knapphet på slikt areal, eller der kabling gir særlige miljøgevinster*
- *kabling kan gi en vesentlig bedre totalløsning alle hensyn tatt i betraktning, for eksempel der alternativet ville ha vært en innskutt luftledning på en kortere strekning av et kabelanlegg eller ved at kabling inn og ut av transformatorstasjoner kan avlaste av hensyn til bebyggelse og nærmiljø*
- *kabling av eksisterende regionalnett kan frigjøre traseer til ledninger på høyere spenningsnivå og dermed gi en vesentlig reduksjon i negative virkninger av en større ledning, eller oppnå en vesentlig bedre trasé for den større ledningen*
- *kablingen er finansiert av nyttehavere med det formål å frigjøre arealer til for eksempel boligområder eller næringsutvikling, samtidig som bruk av kabel for øvrig er akseptabelt ut fra andre hensyn».*

Bakgrunnen for forvaltningsstrategien er i hovedsak at kabel er betydelig dyrere å bygge enn luftledning. Haugaland Kraft Nett ønsker å legge ca. 1,7 km av kraftledningen som jordkabel for å gjøre plass til Statnetts kraftledning på et høyere spenningsnivå. NVE vurderer at en forlenget jordkabel vil minske virkningene av Statnetts planlagte 420 kV kraftledning mellom Blåfalli og Gismarvik. En kabling av ledningen vil også føre til mindre påvirkning av ledningene ved feil eller avbrudd på en av dem, og være driftsmessig sikrere.

NVE mener at en jordkabel langs den omsøkte traseen i dette tilfellet vil være en samlet sett bedre løsning.

4 NVEs konklusjon og vedtak om søknad etter energiloven

NVE har vurdert Haugaland Kraft Nett sin søknad om å få bygge en ca. 1,7 km lang 132 kV jordkabel som innføring til Haugaland Næringspark transformatorstasjon. Vi har i dette notatet redegjort for vurderingsgrunnlaget og de tekniske, økonomiske, samfunns- og miljømessige virkninger.

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper det omsøkte prosjektet har for samfunnet som helhet. Det kan innvilges konsesjon til prosjekter som anses som samfunnsmessig rasjonelle, det vil si hvis de positive virkningene anses som større enn de negative, jf. energiloven § 1.

Det er kun noen virkninger av tiltaket som kan tallfestes og som kan omtales som prissatte virkninger (investeringskostnader, endringer i taps- og avbruddskostnader osv.). De aller fleste virkningene ved etablering av kraftoverføringsanlegg, er såkalt ikke-prissatte virkninger (virkninger for landskap, kulturmiljø, friluftsliv, bomiljø, naturmangfold osv). Slike virkninger kan vanskelig tallfestes, og de samlede konsekvensene kan dermed heller ikke summeres opp til et positivt eller negativt resultat i kroner og øre. NVEs vurdering av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er derfor en faglig skjønnsvurdering.

4.1 Oppsummering av NVEs vurderinger

NVE vurderer at å kable Haugaland Kraft Nett sin 132 kV ledning over en strekning på ca. 1,7 km inn til Haugaland Næringspark transformatorstasjon, vil gjøre bygging og drift av Statnetts omsøkte nye 420 kV ledning mellom Blåfalli og Gismarvik enklere dersom Statnett får konsesjon. Statnett vil da unngå å krysse to luftledninger. En kryssing av luftledningene kan gi ulemper som utkobling under anleggsarbeid og høyere master, samt at det vil bli mer driftsteknisk sårbart ved eventuelle feil på både 132 kV ledningen og 420 kV ledningen. Statnett ville også måtte benyttet høyere master for å oppnå sikkerhetsavstand til Haugaland Kraft Nett sin ledning. Det vil dermed blir lavere og færre master i området. NVE vurderer at merkostnaden for denne løsningen er mindre enn ulempene ved en kryssing. Vi vil derfor gi Haugaland Kraft Nett tillatelse til å bygge den omsøkte 1,7 km lange jordkabelen inn til Haugaland Næringspark transformatorstasjon.

4.2 NVEs vedtak

I medhold av energiloven § 3-1 gir NVE Haugaland Kraft Nett AS konsesjon til å bygge og drive en ca. 1,7 km lang 132 kV jordkabel mellom nye Haugaland Næringspark transformatorstasjon og kabelendemast vest for Mosvatnet i Tysvær kommune i Rogaland fylke, ref. NVE 201903000-66.

Ettersom de tidligere konsesjonsgitte anleggene ikke enda er bygget, vil anleggskonsesjonen være omtrent likt som den forrige, med den nå konsesjonsgitte kabelen inkludert.

5 NVEs vurdering av søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Ekspropriasjon innebærer at en grunneier/rettighetshaver må gi fra seg eiendomsrettigheter eller andre rettigheter uten å godta dette frivillig, mot at det i en etterfølgende skjønnssak fastsettes erstatning. Dette vil kunne skje dersom grunneier/rettighetshaver og søker ikke lykkes i å forhandle seg fram til minnelige avtaler. NVE forutsetter at tiltakshaver forsøker å komme frem til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere jf. ekspropriasjonsloven § 12.

5.1 Hjemmel

Haugaland Kraft Nett har i medhold av lov om overføring av fast eiendom av 23. oktober 1959 (ekspropriasjonsloven) § 2 nr. 19 søkt om tillatelse til å foreta ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de omsøkte elektriske anleggene, herunder rettigheter for lagring, atkomst og transport. Ekspropriasjonsloven § 2 nr.19 gir hjemmel til å ekspropriere «*så langt det trengst til eller for (...) varmekraftverk, vindkraftverk, kraftlinjer, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg.*»

Bestemmelsen gir NVE hjemmel til å samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrettigheter for å bygge og drive de omsøkte anleggene. Omtrent 58 grunneiere blir berørt av tiltakene som NVE meddeler konsesjon til.

5.2 Omfang av ekspropriasjon

Søknaden gjelder ekspropriasjon til nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift/vedlikehold, herunder rettigheter for lagring, atkomst, ferdsel og transport i forbindelse med bygging og drift/vedlikehold av de omsøkte anleggene.

Haugaland Kraft Nett søker om ekspropriasjon til eiendomsrett for følgende arealer:

- Haugaland Næringspark transformatorstasjon med et areal på ca. 10 daa.

Haugaland Kraft Nett søker om ekspropriasjon til bruksrett for følgende arealer:

▪ *Kraftledningsgaten*

En ca. 7,3 km lang 132 kV kraftledning mellom Klovning transformatorstasjon og Haugaland Næringspark som består av:

- En ca. 200 meter lang jordkabel fra Klovning transformatorstasjon til ny dobbelkurs kabelendemast på vestsiden av Fylkesvei 780/Førlandsvegen. Klausuleringsbeltet vil være ca. 6 meter. Retten omfatter også rydding av skog i traseen i driftsfasen.
- En ca. 780 meter lang 132 kV ledning fra ny dobbelkurs kabelendemast på vestsiden av Fylkesvei 780/Førlandsvegen til Apeland. Klausuleringsbeltet vil være ca. 29 meter. Retten omfatter også rydding av skog i traseen i driftsfasen.
- En ca. 4,7 km lang 132 kV ledning fra Apeland til kabelendemast ved Haugaland Næringspark. Klausuleringsbeltet vil være ca. 29 meter. Retten omfatter også rydding av skog i traseen i driftsfasen.
- En ca. 1,7 km meter lang jordkabel som innføring til HNP transformatorstasjon. Klausuleringsbeltet vil være ca. 6 meter. Retten omfatter også rydding av skog i traseen i driftsfasen.

▪ *Lagring, ferdsel og transport*

Dette omfatter nødvendige rettigheter til lagring, ferdsel og transport av utstyr og materiell på eksisterende privat vei mellom offentlig vei og ledningsanlegg, i terrenget mellom offentlig eller privat vei frem til ledningsanleggene og terrengtransport i ledningstraséen. Bruksretten gjelder også for uttransportering av tømmer som hugges i tilknytning til anlegget, og rett til å lande med helikopter.

5.3 Interesseavveining

Haugaland Kraft Nett søker om ekspropriasjon for den nye omsøkte jordkabelen, og fornyelse av tidligere gitt ekspropriasjonstillatelse for hele tiltaket mellom Klovning og Haugaland Næringspark, inkludert Haugaland Næringspark transformatorstasjon.

Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd: «Vedtak eller samtykke kan ikkje gjerast eller gjevast uten at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade.» Dette innebærer at samtlige skader og ulemper de omsøkte anlegg medfører, skal avveies mot den nytten som oppnås med ekspropriasjonen.

Interesseavveiningen i denne saken innebærer at hensynet til samfunnets interesse i industriutvikling, forbruksøkning og tilknytning av ny fornybar produksjon avveies mot hensynet til de grunneiere eller rettighetshavere som blir berørt og til andre allmenne interesser knyttet til miljø i vid forstand, se kapittel 3.

Enkeltpersoner blir i varierende grad direkte berørt av bygging og drift av de anleggene det er gitt konsesjon til. NVE mener allikevel at de samfunnsmessige fordelene ved dette tiltaket veier tyngre enn hensynet til den enkelte grunneier eller rettighetshaver. NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordeler ved de anlegg det er gitt konsesjon til utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre.

NVE mener at tiltaket som helhet vil gi små virkninger for allmennheten, og at tiltaket er nødvendig for å sikre tilstrekkelig strømforsyning til Haugaland Næringspark og den ventede industriutviklingen der. Tiltaket legger også til rette for tilknytning av ny produksjon fra vindkraftverk i området, dersom disse skulle bli realisert. NVE mener at fordelene ved dette veier tyngre enn de relativt moderate virkningene for grunneierne som følger av de elektriske anleggene og anleggsarbeidene. NVE vurderer at tiltaket er nødvendig for å forsyne den planlagt industriutviklingen i Haugaland Næringspark.

NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordelene ved de anleggene det er gitt konsesjon til, utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre.

5.4 NVEs samtykke til ekspropriasjon

Det foreligger grunnlag etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd, jf. § 2 nr. 19 til å gi samtykke til ekspropriasjon for de anleggene Haugaland Kraft Nett har søkt om, samt en fornyelse av . NVE viser til vedtak om samtykke til ekspropriasjon, ref. NVE 201903000-67.

NVE gjør samtidig oppmerksom på at ekspropriasjonstillatelsen faller bort dersom begjæring av skjønn ikke er framsatt innen ett år etter endelig vedtak er fattet, jf. ekspropriasjonsloven § 16.

NVE forutsetter at Haugaland Kraft Nett forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere. Dersom dette ikke er mulig, skal den enkelte grunneier kompenseres gjennom skjønn.

5.5 Forhåndstiltredelse

Haugaland Kraft Nett søker også om forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven § 25. Forhåndstiltredelse innebærer at tiltakshaver kan sette i gang anleggsarbeidet før skjønn er avholdt/erstatning er fastsatt.

Normalt forutsetter samtykke til forhåndstiltredelse at skjønn er begjært. NVE har foreløpig ikke realitetsbehandlet denne delen av søknaden, og vil avgjøre søknaden om forhåndstiltredelse når skjønn eventuelt er begjært.

Vedlegg A - Oversikt over lovverk og behandlingsprosess

A.1 Energiloven

For å bygge, eie og drive elektriske anlegg kreves det konsesjon etter energiloven § 3-1. NVE er delegert myndighet til å treffe vedtak om å bygge og drive elektriske anlegg, herunder kraftledninger og transformatorstasjoner.

A.2 Ekspropriasjonsloven

Tiltakshaver har også søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven. I utgangspunktet skal tiltakshaver forsøke å inngå minnelige avtaler med grunneiere og rettighetshavere for å sikre seg nødvendige rettigheter til bygging, drift og vedlikehold av de elektriske anleggene. For det tilfelle det ikke er mulig å inngå minnelige avtaler med alle grunneiere og rettighetshavere, vil det være nødvendig med ekspropriasjonstillatelse for å kunne gjennomføre tiltaket. Etter ekspropriasjonsloven § 2 nr. 19 er *kraftlinjer, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg* mulige ekspropriasjonsformål. I tillegg til ekspropriasjon er det vanlig å søke om forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven § 25, som innebærer en tillatelse til å iverksette ekspropriasjonsinngrep før det foreligger rettskraftig skjønn. Det er NVE som er ansvarlig for behandlingen etter ekspropriasjonsloven.

A.3 Samordning med annet lovverk

A.3.1 Plan- og bygningsloven

Kraftledninger og transformatorstasjoner med anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 er ikke omfattet av lovens plandel. Lovens krav til konsekvensutredninger og krav til kartfesting gjelder fortsatt. Unntaket betyr at:

- konsesjon kan gis uavhengig av planstatus
- det ikke skal utarbeides reguleringsplan eller gis dispensasjon
- det ikke kan vedtas planbestemmelser for slike anlegg

Vedtak om elektriske anlegg som krever anleggskonsesjon skal kun fattes av energimyndighetene. De øvrige myndigheter er høringsinstanser. Statlige, regionale og lokale myndigheter får etter ikrafttredelse av den nye loven innsigelsesrett og klagerett på NVEs konsesjonsvedtak etter energiloven, jf. energiloven § 2-1.

Behandlingsreglene for kraftledninger skal praktiseres for elektriske anlegg med tilhørende konstruksjoner og nødvendig adkomst. Dette innebærer at adkomstveier som er nødvendig for driften av energianleggene skal inntegnes på konsesjonskartet, behandles samtidig med anlegget for øvrig og inngår i konsesjonsvedtaket. Disse skal ikke behandles etter plan- og bygningsloven, under forutsetningen at disse veiene gis en betryggende behandling etter energiloven, der berørte interesser gis mulighet for å gi sine innspill. Veier som ikke inngår i prosessen fram til konsesjonsvedtaket, skal framlegges i detaljplaner som følger opp konsesjonsvedtaket, eller behandles av kommunene etter plan- og bygningsloven.

Selv om nettanlegg kan etableres uavhengig av innholdet i eksisterende arealplaner, betyr ikke at det er likegyldig for utbygger eller NVE hvilken arealbruk som berøres og hvilke planer som foreligger. Eksisterende bruk av arealene er som før en viktig del av de reelle hensynene som skal ivaretas når alternative traseer vurderes og en konsesjonsavgjørelse fattes. Foreliggende regulering til vern kan for

eksempel være en viktig grunn til å unngå dette arealet, men planen gir ingen absolutte krav om å unngå arealet.

Elektriske anlegg som er unntatt fra plan- og bygningsloven skal i kommunale plankart fremtre som hensynssoner, noe som betyr at det skal registreres kraftledninger med tilhørende byggeforbudssoner i samsvar med regelverket til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. På kart vil ledninger være vist som et skravert område. Tidligere framstilling av ledninger som planformål (spesialområde, fareområde) med egne farger skal fases ut. Planformål ved ledninger skal framstilles ut fra forutsatt bruk av arealet i området for øvrig.

Kraftledninger med anleggskonsesjon er også unntatt fra byggesaksdelen i plan- og bygningsloven. Unntaket gjelder elektriske anlegg, som er en fellesbetegnelse på elektrisk utrustning og tilhørende byggtekniske konstruksjoner. Konstruksjoner som ikke har betydning for drift og sikkerhet ved de elektriske anleggene vil derfor omfattes av byggesaksbestemmelsene. Enkelte byggverk tilknyttet transformatorstasjoner vil dermed fortsatt kunne kreve byggesaksbehandling fra kommunen. I denne saken har ikke tiltakshaver søkt om slike byggverk.

A.3.2 Kulturminneloven

Alle fysiske inngrep som direkte kan påvirke kulturminner eller kulturlandskap, skal avklares mot kulturminneloven (kulml.) før bygging. Generelt skal det være gjennomført undersøkelser i planområdet for å avdekke mulige konflikter med automatiske fredete kulturminner, jf. kulml. § 9. Eventuelle direkte konflikter mellom det planlagte tiltaket og automatisk fredete kulturminner, må avklares gjennom en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven.

A.3.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven omfatter all natur og alle sektorer som forvalter natur eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen.

Lovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven skal gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, både nå og i framtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Loven fastsetter alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, og skal samordne forvaltningen gjennom felles mål og prinsipper. Loven fastsetter videre forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning.

Prinsippene i naturmangfoldloven skal trekkes inn i den skjønnsmessige vurderingen som foretas når det avgjøres om konsesjon etter energiloven skal gis, til hvilken løsning og på hvilke vilkår. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det skal fremgå av begrunnelsen hvordan prinsippene om bærekraftig bruk er anvendt som retningslinjer. Tiltakets betydning for forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer eller arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5 drøftes der det er aktuelt. Miljøkonsekvensene av tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til det planlagte tiltaket og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.